

עפ"ג 4159/09/17 - דניאל סולטן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 4159-09-17

לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

דניאל סולטן
על-ידי ב"כ עו"ד לימור זקן

המערער

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
המשיבה

פסק דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט שמואל הרבסט) מיום 6.7.2017 בת"פ 28241-11-15, לפיו נגזר על המערער, לאחר שהורשע בשורה של עבירות סמים, מאסר בפועל למשך שמונה חודשים, מאסרים על תנאי, קנס בסך 2,000 ₪, חילוט 1,500 ₪ מכספים שנתפסו, פסילה מנהיגה והתחייבות.

הערעור מופנה כנגד רכיב המאסר בפועל, להבדיל ממאסר לריצוי בעבודות שירות.

ההליכים בבית-משפט קמא:

2. המערער הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של גידול והכנת סמים מסוכנים, בהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, בהספקת סמים ובסחר בסמים, וכן בהפרת הוראה חוקית והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

3. להלן פירוט האישומים שבכתב האישום המתוקן בהסדר, כמפורט בגזר דינו של בית-משפט קמא:

באישום הראשון, הורשע המערער בעבירות של גידול, יצור והכנת סמים מסוכנים, ובהחזקת חצרים לעישון או להכנת סמים לפי סעיפים 6 ו-9(א) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג-1973 (להלן: "**פקודת הסמים**"), בכך שביום 1.7.2015 שכר דירה, והשתמש בה במשך שלושה חודשים כמעבדה לצורך גידול סמים. המערער החזיק בדירה 10 עציצים של צמח הקנבוס במשקל של 1563.62 גרם נטו, וכן דלי שבתוכו עלים של צמח קנבוס במשקל 323.41 גרם נטו. עוד החזיק המערער בדירה אוהל שחור ומוטות ברזל, כבל חשמל, שני מפוחים לאוורור ושני צינורות כסופים, שני שנאים ושתי מנורות ושבעה בקבוקים של חומרי גינון וכלי גינון.

כמו כן, ביום 27.10.2015 החזיק המערער בארנקו סם מסוג קנבוס במשקל 0.38 גרם וסך של 3,587 ₪.

באישום שני הורשע המערער בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית בלבד, לפי סעיפים 7(א)+7(ג) רישא לפקודת הסמים, בכך שבסמוך ליום 12.10.2015 רכש שתי פלטות של סם מסוג חשיש, בתמורה לתשלום בסך 9,900 ₪ לתשלום בסך 2,400 ₪ בעבור רכישות קודמות. את הכסף העביר הנאשם באמצעות העברה בנקאית בבנק הדואר.

באישום שלישי הורשע המערער בשלוש עבירות של הספקת סמים מסוכנים לפי סעיף 19+13א לפקודת הסמים, לאחר שבשני מועדים שונים, בחודשים מאי ואוקטובר בשנת 2015, סיפק לאחר סמים מסוג חשיש במשקל שאינו ידוע במדויק למשיבה, וקיבל בתמורה בין 100 לבין 200 ₪ עבור כל פעם. בנוסף סיפק המערער לאחר סמים מסוג חשיש ביום 11.6.2015, תמורת סך של 200 ₪.

באישום החמישי הורשע המערער בחמש עבירות של הספקת סמים מסוכנים, לאחר שבחמישה אירועים שונים, במהלך כשנה עובר ליום 29.10.2015, סיפק סמים מסוג חשיש לאדם אחר, במשקל ובמחיר שאינם ידועים במדויק.

בגין האישום השישי, הורשע המערער בשתי עבירות של הספקת סמים, לאחר שכשנה עובר ליום 29.10.2015, סיפק לאדם אחר סם מסוג חשיש.

באישום השביעי הורשע המערער בעבירה של סחר בסמים, לאחר שכשבועיים עובר ליום 29.10.2015, מכר לקטין יליד שנת 1997 סם מסוג חשיש תמורת 100 שקלים.

בשל המעשים המתוארים באישום השמיני, הורשע המערער בשתי עבירות נוספות של הספקת סמים, לאחר שכשבועיים עובר ליום 29.10.2015, מכר סם מסוג חשיש תמורת 100 ₪.

המערער צירף תיק נוסף (ת"פ 4488-01-17), הנוגע להפרת תנאי מעצר בית בו שהה בתיק זה, בגינו הורשע בעבירות של הפרת הוראה חוקית והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיפים 287(א) ו-275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

תסקירי שירות המבחן:

4. מתסקירי שירות המבחן, כפי שנסקרו על ידי בית-משפט קמא, עולה, כי המערער רווק בן 22 שנים, סטודנט ללימודי סאונד וקול, עבד טרם מעצרו במסעדה בירושלים, והתגורר עם אמו ואחיו במעלה אדומים.

המערער סבל בילדותו מהפרעת קשב, ובעטיה נשר מהמסגרת החינוכית לאחר 11 שנות לימוד. בהמשך שוחרר מהצבא

לאחר מספר חודשי שירות, עקב קשיי הסתגלות.

נסיבותיו המשפחתיות של המערער פורטו בהרחבה בתסקיר.

לדברי המערער, הוא החל להשתמש בסמים בגיל 14, ומאז העמיקה צריכתו. המערער מסר כי החליט לגדל סמים בדירה עבורו ועבור חבריו, מתוך רצון לחסוך בהוצאת כספים על רכישת סמים, לאחר שצריכתו העמיקה לרמה יום-יומית.

צוין כי זוהי מעורבות ראשונה של המערער בפלילים, ובהתייחסותו לעבירות, המערער קיבל אחריות למיוחס לו.

שירות המבחן דיווח כי המערער שוהה כבר שנה וחצי במעצר בית, ונמצא בקשר טיפולי ממושך; וכי המערער גילה מוטיבציה לנהל אורח חיים תקין, ללא סמים. בתסקיר התייחסות מפורטת לתהליך השיקומי שעבר המערער במסגרת צו פיקוח מעצרים.

למערער הייתה מעידה במהלך הטיפול, לאחר שהפך את תנאי השחרור והשתמש בסמים, ועל כך הוגש כתב אישום בתיק שצורף. בדיקות שמסר המערער בהמשך, נמצאו נקיות משרידי סם. תואר שיתוף פעולה מלא של הנאשם בתהליך הטיפול.

המלצת שירות המבחן, לאחר הערכת הסיכויים והסיכונים לחזרה על העבירות, הייתה להטלת עונש מוחשי של מאסר שירוצה בעבודות שירות - אשר יסייע בהפחתת הסיכון להישנות התנהגות פורצת גבול, לצד צו מבחן - במסגרתו ימשיך המערער בטיפול.

5. ממסמך מטעם אגודת אל סם מיום 9.4.17, עלה כי המערער רואה כיום את הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מהשימוש בסמים, הוא ממשיך ונוטל חלק בהליך טיפולי משמעותי, והוא מחויב ונחוש להימנע מחזרה לשימוש בסמים.

גזר דינו של בית-משפט קמא:

6. בגזר דינו קבע בית-משפט קמא כי מתחם העונש ההולם בתיק העיקרי (תיק הסמים), נע בין 15 לבין 30 חודשי מאסר בפועל. נקבע כי עבירות הסמים מהוות אירוע עברייני אחד, ויש לקבוע לגביהן מתחם עונש הולם אחד. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה בתיק המצורף, נע בין שירות לתועלת הציבור לבין מספר חודשי מאסר בודדים.

בית המשפט התייחס לערך המוגן, של ההגנה על הציבור מפני נזקי הסמים, ובעיקר כאשר מדובר בעבירות הסחר, הגידול והפצת הסמים. עוד התייחס לצורך בהרתעת עבריינים פוטנציאליים. לגבי חומרת העבירות וחשיבות הערך החברתי, ציין כי העונש המרבי הקבוע לצידן של עבירות הסחר בסמים, הנו 20 שנות מאסר.

לגבי נסיבות ביצוע העבירות, התייחס בית-משפט קמא לכך שהמערער נערך להקמת מעבדה משלו לגידול סמים. לצורך כך שכר דירה, אשר שימשה לצורכי מעבדה בלבד, רכש כלים מתאימים וגידל בתוכה לפחות עשרה עציצים של צמח הקנבוס. מנגד, ציין כי לדברי המערער, הוא הקים את המעבדה כדי לחסוך בעלויות הסמים, בהם הוא השתמש, וכן לספק סמים גם לחבריו. בנוסף התייחס בית המשפט לאישום נוסף, המתאר רכישת סמים בסכום גבוה של ₪ 9,900.

עבור שתי פלטות סם מסוג חשיש. בית המשפט קבע כי רכישת סם בכמות כזו, מלמדת כי לא מדובר ברכישה לשימוש עצמי, ונראה כי רכישת סם כשהיא מצטרפת למכירות הסמים הנוספות שהמערער מכר לאחרים, בשילוב החזרה על המעשים שוב ושוב, מעידה על כך שהמערער סיפק סמים לאחרים, לאחר שהשקיע בגידולם בדירה ששכר לצורך כך, כאשר לנגד עיניו הרווח הכלכלי שיגרוף לכיסו. נסיבה נוספת לחומרה, אליה התייחס בית המשפט, הינה מכירת הסם לקטין, כפי שתוארה באישום השביעי.

בית המשפט קבע כי בחינת מכלול הפרשיה על נסיבותיה, מראשיתה ועד תומה, מלמדת כי הפגיעה בערך המוגן הינה בינונית בהיקפה.

לגבי התיק המצורף, שעניינו עבירות אשר ביצע המערער במהלך מעצרו במסגרת התיק העיקרי, קבע בית-משפט קמא, כי הערך המוגן בעבירה של הפרת הוראה חוקית הוא כיבוד החלטות הרשות השופטת, ובעבירה של הפרעה לשוטר - השמירה על עבודתה ופעילותה של המשטרה. בית המשפט התייחס לנסיבות ביצוע העבירות, בהן הפר המערער תנאי מעצר בית, ומשהבחינו בו שוטרים וביקשו לעכבו, נמלט מהם המערער וברח מהמקום.

7. לגבי העונש המתאים, התייחס בית-משפט קמא לגילו הצעיר של המערער, שהינו כבן 22 שנים וזו הסתבכותו הראשונה בפלילים. כן התייחס בית המשפט להודאתו של המערער במעשים המיוחסים לו ובהבעת חרטה כנה על ביצועם.

בית המשפט התייחס בהרחבה לאמור בתסקירי שירות המבחן, לפיו המערער מבין את הפסול במעשיו ומבקש להותיר פרק זה בחייו מאחור.

עוד התייחס לנסיבות חייו של המערער כמפורט בתסקיר, ולכך שהייתה להן השפעה ניכרת על התדרדרותו של המערער למעגל הסמים ובהמשך לביצוע העבירות דנן.

צוין כי כתב האישום בתיק העיקרי הוגש כשנתיים קודם לכן. במהלך תקופה זו השכיל המערער להגיע לתובנות חדשות, הוא מבקש לעזוב את עולם הסמים והעבריינות, ומשקיע מאמץ בטיפול משמעותי, אשר כפי שדיווח שירות המבחן, עולה יפה. בית המשפט ציין, כי הטיפול והשיקום אינם קלים, וכי במהלך התקופה שחלפה, היו למערער מעידות והוא ביצע את העבירות מושא התיק המצורף. עם זאת, הליך השיקום של המערער בשירות המבחן המשיך, ונמסר כי לאחר שנים רבות שבהן צרך המערער סמים, הוא מצליח לשמור על ניקיון מסמים.

עוד התייחס בית-משפט קמא למעצרו של המערער במשך כעשרה ימים, ולכך שהמערער שהה במעצר בית במשך כשנתיים.

על אף חומרת המעשים והצורך בהרתעה בעבירות בהן הורשע המערער, סבר בית המשפט כי מדובר במקרה מיוחד, שבו ישנו סיכוי ממשי לשיקומו של המערער, וכי הדבר מצדיק חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם.

ואולם, בהתחשב בחומרת העבירות; מאחר שעל פי תסקירי שירות המבחן, השיקום אינו מושלם, ו"אין מדובר בהליך יוצא מגדר הרגיל אשר הסתיים בהצלחה מוחלטת אלא בכזה אשר מצוי בעיצומו, ועוצמתו, ככל שניתן להעריכה, הינה בינונית"; מאחר שהמערער דחה הצעת בית המשפט להמשיך בהליך הטיפול בטרם ייגזר דינו; ועל אף ששליחתו של המערער למאסר, בחלוף כשנתיים מעת ביצוע העבירות, ותוך קטיעת ההליך הטיפולי, תפגע בשיקומו של המערער -

מצא בית המשפט כי האינטרס הציבורי גובר במקרה זה, וגזר על המערער עונש נמוך מהרף התחתון של מתחם הענישה, אך במסגרת מאסר לריצוי בפועל, כמפורט לעיל.

טענות ב"כ הצדדים בערעור:

8. ב"כ המערער טענה כי טעה בית-משפט קמא, בכך שלא נתן משקל מכריע להליך השיקומי שעבר המערער, לכך שזוהי הסתבכותו הראשונה של המערער בפלילים, ולגילו הצעיר של המערער בעת ביצוע העבירות.

נטען כי המערער עבר הליך שיקומי ארוך, במהלך קרוב לשנתיים, וכי מעידה חד פעמית שמעד במהלך התקופה, הביאה דווקא לשינוי לטובה בתפיסתו של המערער את מצבו ובמוטיבציה שלו להמשיך בטיפול.

נטען כי שליחתו של המערער למאסר, תקטע לחלוטין את ההליך הטיפולי ואת מאמצי השיקום של המערער. נטען כי הליך השיקום ארוך ומורכב, יש בו מעידות, וכי גם אם ההליך לא היה מושלם, יש לאפשר למערער להשלימו.

עוד נטען כי המערער היה נתון במעצר בית מלא תקופה ממושכת, וכי יש לתת לכך משקל.

לטענת ב"כ המערער, בהתחשב בתקופת מעצרו של המערער בתיק זה, סך הכל 15 ימים, ולאחר ניכוי שהוא זכאי לו מתקופת מעצרו, יהיה המערער, בפועל, נתון במאסר למשך פחות משבעה חודשים, כך שניתן להסתפק בעונש מאסר של שישה חודשים, לריצוי בעבודות שירות.

לטענת ב"כ המערער, האינטרס הציבורי הוא לאפשר שיקום, ויש לתת למערער הזדמנות להשלים את ההליך הטיפולי.

9. המשיבה מבקשת לדחות את הערעור. נטען כי גזר דינו של בית-משפט קמא מפורט ומנומק היטב. בית המשפט "הלך על הצד המקל" עם המערער, וחרג ממתחם הענישה מטעמי שיקום. ואולם, השיקום אינו מושלם, ויש לתת משקל גם לשיקולי הענישה האחרים. נטען כי האינטרס הציבורי אינו יכול לסבול עונש נמוך מזה שהטיל בית המשפט על המערער.

דין והכרעה:

10. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ע"פ 2422/15 איתן סרור נ' מדינת ישראל (7.11.16)).

11. עבירות הסמים בהן הורשע המערער, הן עבירות קשות וחמורות, אשר המחוקק קבע לצידן עונש מאסר של 20 שנה.

יפים לענייננו דברי בית המשפט בע"פ 211/09, אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010):

"על חומרתה המופלגת של עבירת החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית אין צורך להכביר מילים, ולא כל שכן כך הוא כאשר מדובר בכמות כה גדולה של סמים מסוג זה. הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכל, לשרת את מטרת הגמול לעבריין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד. מזה זמן רב, מדגישים בתי המשפט בפסיקתם את חשיבות הערך הענישתי בעבירות סמים כאחד הכלים החשובים בפעילות לביעורו של נגע הסמים. ההחמרה בענישה בגין עבירות סמים משרתת את מטרות הגמול והרתעה, שהן היעדים העיקריים של הענישה בתחום הסמים."

12. בענייננו מדובר בשורה של עבירות חמורות - האישום הראשון, עניינו גידול, יצור והכנת סמים מסוכנים והחזקת חצרים לעישון או להכנת סמים, לאחר שהמערער שכר דירה והקים בה "מעבדה" לצורך גידול סמים.

באישום השני החזיק המערער שתי פלטות של סם מסוג חשיש, אותן רכש תמורת אלפי שקלים, שלא לצריכה עצמית בלבד.

באישומים נוספים הודה המערער והורשע ב-12 עבירות של הספקת סמים מסוכנים, אותן ביצע במועדים שונים בין החודשים מאי עד אוקטובר 2015. מדובר באספקת סם תמורת תשלום. בנוסף הורשע המערער בעבירה של סחר בסם מסוכן.

לעבירות האמורות נוספה "מעידה" של הפרת תנאי מעצר בית, בו שהה המערער בתיק הסמים, בגינה הורשע בעבירות של הפרת הוראה חוקית והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו.

13. ככלל, העונש הראוי לעבירות בהן הורשע המערער הינו עונש מאסר, לריצוי בין כותלי הכלא, למעט במקרים חריגים.

כאמור, בית-משפט קמא קבע לכלל עבירות הסמים בהן הורשע המערער, מתחם עונש הולם הנע בין 15 לבין 30 חודשי מאסר בפועל. בקביעת העונש המתאים, התחשב בית המשפט בהליך השיקום הממושך אותו עבר המערער, וגזר על המערער עונש של שמונה חודשי מאסר בפועל, הנמוך מהרף התחתון של מתחם הענישה.

עם זאת, כפי שציין בית-משפט קמא, גזירת העונש מתחת למתחם, צריכה להיעשות באופן מידתי, ולאור מהות העבירות וחומרתן, לכלול רכיב ענישה של מאסר בפועל ממש.

הליך השיקום שעבר המערער ראוי להתחשבות, אך אין הוא אלא אחד משיקולי הענישה.

וראו לעניין זה רע"פ 8655/15 אחמד אבוהאני נ' מדינת ישראל (17.12.2015):

"בכל הנוגע לאינטרס השיקומי, הרי שמדובר מדובר בשיקול נוסף, אחד מיני רבים, אותו על בית המשפט לשקול, לצד יתר שיקולי הענישה (רע"פ 4218/15 אמסלם נ' מדינת ישראל (18.6.2015); רע"פ 3463/15 קוטוב נ' מדינת ישראל (21.5.2015))."

14. בסיכומו של דבר, לאחר ששקלנו את נסיבות העניין בכללותן, דעתנו כי עניינו של המערער, על אף הנסיבות המקילות והתהליך השיקומי שעבר, אינו חריג עד כדי הטלת עונש שאינו מאסר ממש, ואינו מצדיק התערבות של ערכאת הערעור.

אשר על כן הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 20.2.18 בשעה 10:00 בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא "איילון".

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לב"כ הצדדים, לשירות המבחן ולשב"ס.

ניתן היום, ט"ו שבט תשע"ח, 31 ינואר 2018, בהיעדר הצדדים.

אלי אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא